

Wczoraj i dziś klasa 4

Plan wynikowy do historii dla klasy 4 szkoły podstawowej

Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
1. Historia – nauka o przeszłości	<ul style="list-style-type: none">– poprawnie posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń, dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne</i>– potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych– wyjaśnia czym są przyczyny i skutki– dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych i wskazuje ich przykłady– porównuje pracę historyków i archeologów– wyjaśnia potrzebę edukacji historycznej	<ul style="list-style-type: none">– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów– wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych– przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie– przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości– ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych
2. Historia wokół nas	<ul style="list-style-type: none">– poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm, tradycja, drzewo genealogiczne, mała ojczyzna</i>– podaje przykłady pamiątek rodzinnych– podaje przykłady regionalnych tradycji– przygotowuje „drzewo genealogiczne” najbliższej rodziny– wyjaśnia, czym jest genealogia– wyjaśnia, czym jest patriotyzm– podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych– wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę– charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle	<ul style="list-style-type: none">– wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię– tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie– przedstawia historyczną genezę regionu oraz wybitne postaci w jego dziejach– charakteryzuje inne regiony państwa polskiego– wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną– ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo dużej

	innych regionów	
3. Mieszkamy w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia, państwo, region, naród</i> – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski oraz największe miasta – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie świata największe zbiorowości Polonii – rozróżnia mniejszość narodową od etnicznej – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe – przedstawia konsekwencje przynależności Polski do UE – omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: <i>emigracja, uchodźcy</i>
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>data, tysiąclecie, wiek, era, okres p.n.e. i n. e, epoka historyczna</i> – umieszcza daty na osi czasu – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie – podaje cezury czasowe epok historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje główne epoki historyczne – wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim
5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> – określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – porządkuje chronologicznie wydarzenia – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er 	<ul style="list-style-type: none"> – przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków</i> – przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych
6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>mapa, plan, legenda, symbol, róża wiatrów</i> – odróżnia mapę od planu – przygotowuje proste plany miejscowe – objaśnia symbole legendy mapy 	<ul style="list-style-type: none"> – interpretuje i wyciąga wnioski z mapy – przedstawia elementy historii kartografii – wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej

	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje z mapy podstawowe informacje – wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną 	
1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>plemię, Słowianie, Piastowie</i> – przytoczyć przykłady legend o początkach państwa polskiego – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań oraz inne główne grody w państwie Mieszka I – wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – opisuje bitwę pod Cedynią 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument „Dagome iudex” – charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego – przedstawia najważniejsze odkrycia archeologiczne na ziemiach polskich – określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej – omawia dokument „Dagome iudex”
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1000, 1002-1018, 1025 – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z drużyny książęcej – opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – wskazuje na mapie terytoria podbite przez 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego – ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego

	<p>Bolesława Chrobrego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym królem Polski 	
*W średniowiecznym klasztorze	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: duchowieństwo, zakon chrześcijański, mnich, klasztor, reguła zakonna, skrytorium, pergamin – podaje przykłady zakonów chrześcijańskich – charakteryzuje wygląd mnichów – opisuje życie wewnątrz klasztoru – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu – wyjaśnia, jak należy rozumieć zakonny nakaz „módl się i pracuj” – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wyjaśnia, jak należy rozumieć zakonny nakaz „módl się i pracuj” – opisuje wygląd średniowiecznych ksiąg – wymienia najstarsze zakony na ziemiach polskich – wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę – wyjaśnia znaczenie ksiąg i książek dla rozwoju wiedzy i nauki – wskazuje przykłady lokalizacji najstarszych budowli zakonnych na ziemiach polskich – wyjaśnia, jakie są związki między mnichami a nauką historyczną
3. Polska Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>dynastia, ucztą u Wierzyńka, uniwersytet</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – opisuje wygląd średniowiecznego zamku – wyjaśnia powiedzenie – „<i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>” – wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia dlaczego historycy określili Kazimierza 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje oraz ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną prowadzoną przez Kazimierza Wielkiego – argumentuje, dlaczego Kazimierz stał się wzorem dobrego władcy – porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego – wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza dla państwa polskiego

	„Wielkim”	
*Rycerze i zamki	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: rycerz, zbroja, herb, zamek, paż, giermek, pasowanie, kopia, dziedziniec, fosa, baszta, most zwodzony – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem – opisuje uzbrojenie średniowiecznego rycerza – wyjaśnia, w jaki sposób utrzymywali się rycerze – charakteryzuje turnieje rycerskie – przedstawia powinności rycerskie – charakteryzuje kodeks rycerski – opisuje wygląd średniowiecznego zamku 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie – przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>unia, Jagiellonowie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów – przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko – litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie oraz jej konsekwencje – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy – przedstawia stosunek Litwinów do unii w Krewie – na podstawie mapy ocenia sytuację geopolityczną w Europie Środkowej po zawarciu unii
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie postępuje się terminami: <i>giermek, kopia, rycerz, miecz, herb, kodeks honorowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – opisuje wygląd i cechy rycerza – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie „<i>polegać jak na Zawiszy</i>” – charakteryzuje rycerski kodeks honorowy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia czym zajmuje się heraldyka – wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem – przedstawia genezę i charakteryzuje różne zakony rycerskie

	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem 	
6. Mikołaj Kopernik i jego odkrycie	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>astronomia, teoria heliocentryczna</i> – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grobowiec – przedstawia poglądy na temat Ziemi i układu słonecznego przed odkryciem Kopernika – wyjaśnia powiedzenie – „<i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i>” 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – opisuje, w jaki sposób zrekonstruowano wygląd Mikołaja Kopernika – wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza naukowa
1. Jan Zamojski – kanclerz i hetman	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, kanclerz, hetman, akademia</i> – zna królów elekcyjnych Stefana Batorego i Zygmunta III Wazę – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w. – wskazuje na mapie Zamość – charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamojskiego – wyjaśnia słowa – „<i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i>” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – wyjaśnia, jakie cechy powinien spełniać „mąż stanu” – wyjaśnia pojęcie „<i>populizm polityczny</i>”
2. XVII wiek – stulecie wojen	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>potop szwedzki, Jasna Góra, husaria, wielki wezyr, islam, odsiecz,</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1655-1660, 1683 – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego – wyjaśnia słowa Jana Sobieskiego – „<i>lepiej w cudzej ziemi, o cudzym chlebie wojować, aniżeli samym się bronić o swoim chlebie</i>” – wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej

	<p>Chocim, Wiedeń</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski – oraz ich dokonania – przedstawia przebieg „potopu szwedzkiego” i przełomowej obrony Jasnej Góry – wyjaśnia powiedzenie – „<i>Polska przedmurzem chrześcijaństwa</i>” 	
3. Tadeusz Kościuszko i kosynierzy	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory, konstytucja, kosynierzy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791, 1794, 1795 – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki – zna postać ostatniego króla Polski – Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znacznie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym „targowiczán”) – wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej
4. Józef Wybicki i hymn Polski	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>emigracja, legiony, hymn państwowy</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1797 – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego – przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – wskazuje na mapie Francję, Włochy, Lombardię – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady – wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona – charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte – ocenia, czy Napoleon spełnił pokładane w nim przez Polaków nadzieje

<p>5. Romuald Traugutt i powstańcze państwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>zabory, zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, zesłanie</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1863-64 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta – przedstawia skutki powstania 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim – opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło – porównuje powstanie styczniowe z innymi powstaniami – przedstawia różne metody walki o Polskość
<p>6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat, Nagroda Nobla, Latający Uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli swobodnie się edukować – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – wyjaśnia jak funkcjonował <i>Latający uniwersytet</i> – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonani Marii Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia za co została uhonorowana nagrodą Nobla – porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela – wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla – wyjaśnia rolę nauki w rozwoju cywilizacyjnym
<p>1. Józef Piłsudski i jego żołnierze</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, naczelnik państwa</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1914-18; 11 listopada 1918, 15 sierpnia 1920 – charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I w. św., która umożliwiła Polakom odzyskanie niepodległości – opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego

	<p>przed I wojną światową</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I w. św. – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – wskazuje na mapie obszar II RP – opisuje przebieg bitwy warszawskiej – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie bitwy warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego rocznicę bitwy warszawskiej wojsko polskie obchodzi, jako swoje święto
*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: II RP, ułani, komunizm, bolszewicy, cud nad Wisłą – zna wydarzenia związane z datami: 15 sierpnia 1920 – wyjaśnia genezę wojny o wschodnią granicę II RP – omawia przebieg wojny polsko – bolszewickiej – wskazuje na mapie miejsce bitwy warszawskiej oraz przebieg wschodniej granicy II RP – charakteryzuje mit „cudu nad Wisłą” – ocenia postawę ludności polskiej wobec sowieckiego zagrożenia – wyjaśnia, dlaczego 15 lipca 1920 – obchodzone jest Święto Wojska Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją sowiecką – wyjaśnia, jak się miały ideały komunizmu do praktyki – podaje przykłady współcześnie istniejących krajów komunistycznych oraz opisuje życie ich mieszkańców
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>gospodarka, przemysł, minister, bezrobocie, eksport, import, okręg przemysłowy</i> – opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli – wyjaśnia rolę potencjału gospodarczego państwa we współczesnym świecie

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego 	
3. Szare Szeregi – bohaterzy harcerze	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939, 1 sierpnia 1944, 1945 – wie, kiedy i gdzie wybuchła II w. św. – przedstawia sytuację narodu polskiego pod okupacją niemiecką – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego – opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – przedstawia przebieg powstania warszawskiego – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę ZSRR wobec Polaków (mord katyński) – podaje przykłady udziału żołnierzy polskich na frontach II w. św.
4. Żołnierze niezłomni – Pilecki i Inka	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>holocaust, obozy koncentracyjne, opozycja antykomunistyczna, żołnierze niezłomni</i> – opisuje politykę hitlerowców wobec ludności żydowskiej – wskazuje na mapie największe niemieckie obozy zagłady – charakteryzuje postać i działalność Ireny Sendlerowej oraz Witolda Pileckiego – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II w. św. – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła – wyjaśnia pojęcie „żołnierze niezłomni” 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II w. św. w sowieckiej strefie wpływów – charakteryzuje działalność opozycji antykomunistycznej – rozumie dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II w. św. – wyjaśnia pojęcie „suwerenność” – wyjaśnia pojęcie „żelazna kurtyna” oraz jego genezę

<p>5. Jan Paweł II – papież Polak</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>PRL, papież, konklawe, kardynał, pontyfikat</i> – wskazuje na mapie przebieg granic państwa polskiego po II w. św. – opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL-u – charakteryzuje rolę Kościoła w czasach komunizmu – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego – podaje przykłady protestów Polaków wobec władz komunistycznych
<p>6. „Solidarność” i jej bohaterowie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>związek zawodowy, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół</i> – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 roku doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych przywódców „Solidarności” – L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę – opisuje okoliczności zawiązania NSZZ „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów „Okrągłego Stołu” 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską – opowiada o rywalizacji między ZSRR a Zachodem